

Verksamhetsberättelse 2023

Innehåll

- 3 Det här är Föreningen Norden
- 4 Generalsekreteraren har ordet
- 6 Riktlinjer och prioriteringar
- 7 Från vision till verklighet
- 8 Nordiska dialoger över gränser
- 9 Nordperspektiv
- 11 Nordic Civ
- 13 Nordjobb
- 15 Norden i skolan
- 16 Nordisk litteraturvecka
- 17 Nordiskt i hela Sverige
- 18 Katalysatorn ett gränslöst Norden
- 19 Det europeiska samarbetet
- 21 Röster från samarbetspartners
- 23 Biskops Arnö
- 24 Kommunikation och opinionsbildning
- 26 Ordföranden har ordet

Adress

Föreningen Norden
Box 1083
101 39 Stockholm

Kontakt

info@norden.se
08-506 113 00
www.norden.se

Sociala medier

Instagram: foreningennorden_sverige
Facebook: facebook.com/foreningennordensverige

Det här är Föreningen Norden

FÖRENINGEN NORDEN GRUNDADES 1919 med syfte att främja och stärka samarbetet i Norden och med vår omvärld. Föreningen är en parti-politiskt och religiöst obunden medlemsorganisation som är öppen för alla som delar vårt ändamål och som vill verka för ett öppet, demokratiskt, samverkande och hållbart Norden.

Föreningen Norden samverkar med våra nordiska systerföreningar i Föreningarna Nordens Förbund. Föreningen utvecklar och bedriver verksamhet för att främja och stärka samhörighet och samarbete i Norden, samt förvaltar och utvecklar samhällsuppdrag från Sveriges regering, Nordiska ministerrådet och EU-kommissionen.

SAMARBETEN ÖVER GRÄNSER

Utgångspunkten för vår verksamhet är att våra stora samhällsutmaningar delas över gränserna och att vi utvecklar bättre och mer framgångsrika lösningar på dessa tillsammans. Målet med arbetet

är ett inkluderande och välutvecklat mellanfolkligt utbyte i Norden och med vår omvärld. Genom vår verksamhet arbetar vi för att stärka dialogen mellan människor och beslutsfattare i Norden samt att uppmuntra och möjliggöra nya möten, dialoger och samarbeten över gränser.

MELLANFOLKLIGT UTBYTE

Med mellanfolkligt utbyte menar vi möten, dialog och samarbete över gränser.

Vår vision

”Ett öppet, demokratiskt, samverkande och hållbart Norden som utvecklas för framtiden – av oss tillsammans.”

Det är vår gemensamma framtida välfärd, fred och våra livsmiljöer som står på spel när samarbetet inte fungerar.

Föreningen Norden i siffror

81 lokalavdelningar som är organiserade i 22 distrikt

6083 medlemmar (huvud- och familjemedlemmar)

25 samverkande medlemmar

Generalsekreteraren har ordet

JAG ÄR ÖVERTYGAD om att det är många med mig som de senaste åren reflekterat och samtalat om vad Norden är idag och vad Norden ska vara i framtiden. Som ledare för Föreningen Norden ägnar jag också min tid åt att reflektera och samtala om vilken roll Föreningen Norden spelar i utvecklandet av framtidens Norden.

Våra samhällen förändras i snabb takt och för att vara relevanta även i framtiden behöver Föreningen Norden utvecklas. Föreningens riktlinjer ”Norden för framtiden”, beslutade av Fullmäktige 2022, gav en tydlig riktning för föreningens framtida utveckling och har varit en tydlig vägvisare för arbetet under det gångna året. Genom vårt arbete lägger vi nu grunden för en framtida verksamhet där vi utvecklar nya arbetssätt tillsammans med nya målgrupper i bland annat förskolan, gymnasiet och civilsamhället. Vi utvecklar också former för dialog med människor, för att identifiera och lyfta fram de frågor som berör människor i vardagen i Norden.

Som ledare för en förening som i över hundra år arbetat för att stärka och främja samarbete tar jag också vägledning i de visioner som fanns redan när föreningen bildades. Då gick människor i hela samhället samman för att gemensamt

bygga samhörighet och finna lösningar på dåtidens utmaningar, i syfte att stärka hela regionens konkurrenskraft, välfärd och livsvillkor.

Det senaste året har handlat om att prioritera föreningens verksamhet till att stärka dialogen mellan invånare och beslutsfattare, samt att uppmuntra och möjliggöra möten, dialoger och samarbeten i Norden och Östersjöregionen. Det har också handlat om att utforska nya sätt att engagera och involvera människor i nya målgrupper och i alla åldrar att tillsammans bygga framtidens Norden.

Vi i Föreningen Norden Sverige – tillsammans med våra systerföreningar i Danmark, Finland, Färöarna, Grönland, Island, Norge och Åland – har en avgörande roll att spela i dag och i framtiden. Vi bidrar mer än gärna i arbetet med att bygga det framtida nordiska samarbetet i Sverige – och i hela Norden. ■

Josefin Carlring
Generalsekreterare Föreningen Norden

Josefin Carlring under
Almedalsveckan 2023.

ÖVRIGA ANSTÄLLDA PÅ FÖRBUNDSKANSLIET 2023

Anders Bergström, ansvarig EU-projekt och finansiering, **Emelie Dahlström-Ravn**, verksamhetschef, **Caroline Liljegren**, administrativ chef, **Linda Eikestam**, administrativ koordinator, **Anna Scaramellini**, verksamhetskoordinator, **Sara Razi Ullah**, verksamhetskoordinator, **Sandra Zetterman**, kommunikatör, **Celia Boltes**, processledare. **Frøya Finne Ljønes**, projektassistent (ESC-volontär till och med augusti).

Våra samhällen förändras i snabb takt och **för att vara relevanta** även i framtiden behöver Föreningen Norden utvecklas.

Josefin Carling, generalsekreterare
Föreningen Norden

Riktlinjer och prioriteringar

Föreningen Nordens fullmäktige beslutade 2022 om riktlinjer och prioriteringar för arbetet fram till och med 2026. Under 2023 har fokus varit att lägga en långsiktig och stabil grund för att utveckla en organisation och verksamhet som är riggad för att förverkliga riktlinjerna "Norden för framtiden" till 2026.

PRIORITERINGAR FÖR ARBETET UNDER 2023

- Föreningen ska vidareutveckla nya former för engagemang och involvering i arbetet med mellanfolkligt utbyte i Norden – med särskilt fokus på unga.
- Föreningen ska genom sin verksamhet bidra till att öka lärandet om och intresset för Norden samt om vikten av möten, dialoger och samarbete över gränser i Norden och Östersjöregionen
- Föreningen ska vidareutveckla former för samhällsdialoger och opinionsbildning om samhörighet och samarbete för framtiden i Norden och Östersjöregionen.
- Föreningen ska involvera fler målgrupper i arbetet, genom samarbete med individer, nätverk, näringsliv, offentliga aktörer, civilsamhällesorganisationer och akademi.

Från vision till verksamhet

”Ett öppet, demokratiskt, samverkande och hållbart Norden som utvecklas för framtiden – av oss tillsammans”. Det är Föreningen Nordens vision. Hur kan vår verksamhet ta oss närmare visionen?

UNDER OKTOBER GENOMFÖRDES en höstturné med fysiska träffar för medlemmar och förtroendevalda i Föreningen Norden runt om i landet. Fokus för träffarna var att inspirera varandra och prata om hur vi genom verksamheten kan jobba mot visionen och skapa verkstad av fullmäktiges antagna riktlinjer.

På fem platser runt om i landet – Hässleholm, Göteborg, Luleå, Umeå och Stockholm – möttes föreningen för att med utgångspunkt i visionen inspirera, inspireras och tänka framåt. För att nå de som inte kunde ta sig till de fysiska träffarna genomfördes även en digital träff.

– Vi kan inte på egen hand skapa ett öppet, demokratiskt, hållbart Norden. Vi behöver samverka med andra organisationer, över sektorer och över gränser, så

Föreningen Nordens verksamhetschef Emelie Dahlström-Ravn på en av träffarna.

Det var en bra uppslutning av förtroendevalda och medlemmar från flertalet lokalavdelningar i norra, södra, västra och östra Sverige. Emelie Dahlström-Ravn beskrev deltagarna vid en av träffarna:

– Vi har med oss nya medlemmar som är nyfikna på vår verksamhet och dem som har varit med och byggt upp den här föreningen.

CAFÉ NORDEN

Frågan som träffarna utgick ifrån var hur kan vi arbeta och vad kan vi göra i vår verksamhet för att bidra till att förverkliga Föreningen Nordens riktlinjer 2022–2026.

Jan Nilsson, Landskrona, Anette Mjöberg, Lund och Lars Pettersson, Lund deltog på den lokala träffen i Hässleholm.

På de lokala träffarna medverkade olika representanter från förbundskansliet för att inspirera och ge konkreta tips på aktiviteter som kan genomföras lokalt. Ett exempel som lyftes är Café Norden, en avslappnad talkshow med nordiska gäster. Föreningen Norden höll Café Norden i Umeå på Nordens dag 23 mars och på Berättarfestivalen i Skellefteå i mitten av oktober.

MIN PLATS I NORDEN

På träffarna presenterades ett nytt men samtidigt välbekant och beprövat arbetssätt. Min plats i Norden är studiecirkel med fokus på dialog och diskussion kring upplevelser och perspektiv på att leva, bo och verka i Norden. Studiecirkeln tas fram tillsammans med Studieförbundet Vuxen-

skolan och finns tillgänglig från 2024. Två goda exempel från den lokala verksamheter som har testat studiecirkeln upplägg under 2023 är Boden och Pajala. Föreningen Norden i Boden genomförde en lokal dialog, där de bjöd in medborgare och andra aktörer i kommunen till en dialog om trygghet i Norden – med gott resultat. Föreningen Norden i Pajala skrev en gemensam nulägesrapport om hur livet i Pajala ser ut 2023 och hur de ser på framtiden – med de förhoppningar och utmaningar som hör till. Båda dessa exempel lyftes fram i årets upplaga av Föreningen Nordens publikation Nordperspektiv. ■

Nordiska dialoger över gränser

Genom att testa och utveckla metoder för hur människor i olika åldrar kan mötas och föra dialog på nya sätt vill Föreningen Norden stärka samhörigheten och gemenskapen i Norden i en föränderlig tid.

Trygghet i Norden – idag och i framtiden var temat för dialoger i Nordens hus, Tórshavn, Färöarna.

UNDER 2023 UTVECKLADE Föreningen Norden målgruppsanpassade samtalsformer tillsammans med nordiska samarbetspartners. Syftet har varit att testa upplägg för hur samtal och dialoger kan föras på nya sätt och hur människors perspektiv på en aktuell samhällsfråga kan samlas in, delas mellan människor och förmedlas till beslutsfattare.

Utifrån temat trygghet i Norden – i dag och i framtiden testades samtalsformerna tillsammans med förskolebarn, gymnasieelever, Föreningen Nordens medlemmar och Nordiska ministerrådets civilsamhällesnätverk Nordic civ.

– Målet har varit att nå människor genom hela livet. Vårt insamlade material visar hur människor i olika åldrar i Norden resonerat kring frågor kopplade till exem-

pelvis matförsörjning, en framtida bostad, oro över stressade föräldrar, krig och klimat, berättar Emelie Dahlström-Ravn, verksamhetschef på Föreningen Norden.

UTVECKLINGSPROJEKT MED FÖRSKOLA OCH GYMNASIUM

För att nå människor som står utanför det organiserade civilsamhället utvecklade och testade Föreningen Norden även nya samtalsformer för förskolebarn och gymnasieelever i Norden.

– Som civilsamhällesorganisation är det viktigt för oss att människor i hela livet får möjlighet att göra sin röst hörd i det nordiska samarbetet, säger Josefin Carling, generalsekreterare i Föreningen Norden.

I samarbete med Nordisk förskola och Nordisk kulturkontakt har Föreningen

Norden under året utforskat nya sätt för att levandegöra och dokumentera demokratiarbetet inom förskolor i Norden. Under 2023 inledde Föreningen Norden även ett utvecklingsprojekt tillsammans med gymnasielärare och elever från de fem nordiska länderna samt det självstyrande området Färöarna. Initiativet syftar till att stärka elevers kunskap och roll som aktiva medborgare i Norden. Att lyfta fram olika perspektiv på vad Norden är och kan vara är både ett sätt att synliggöra regionen i undervisningen och att skapa nya möten mellan lärare och elever från de olika länderna. ■

DIALOGER

Föreningen Norden genomförde fyra dialoger över gränser under våren 2023, med samarbetspartners på olika platser i Norden. Kulturhuset Väven Umeå, Sverige, Nordens hus Tórshavn, Färöarna, Voksenåsen, Oslo, Norge och Mariehamn stadsbibliotek och nätverket Bärkraft Ax, Åland.

För människors delaktighet i samhällsutvecklingen

Nordperspektiv är en årligt återkommande publikation från Föreningen Norden som sätter ljuset på en relevant och aktuell samhällsfråga i Norden och lyfter fram föreningens arbete med nordiska dialoger över gränser. Temat för publikationen 2023 var trygghet i Norden – idag och i framtiden.

Lansering i Oslo. Camilla Elise Berg, CEO på kommunikationsbyrån Awake Oslo, Ella Turta, programkoordinator på Hanaholmen, Karin Edstedt, projektmedarbetare på Nordiska ministerrådet och Svein Berg, direktör på Nordic Innovation. Moderator för samtalet var Karolina Lundahl, kaospilot, processledare, facilitator och författare.

DET NORDISKA SAMARBETET har en stark tradition, men en värld i förändring ställer nya krav på vårt sätt att arbeta och organisera oss över gränserna i vår region. Vi behöver kunna utveckla hållbara lösningar på våra gemensamma samhällsutmaningar. För att vara relevanta och skapa nytta idag och i framtiden behöver Föreningen Norden och det nordiska samarbetets övergripande strukturer utvecklas. Arbetet behöver vara inkluderande och ske tillsammans med människor i olika åldrar och med olika kunskap och erfarenheter.

TRYGGHET I NORDEN – IDAG OCH I FRAMTIDEN
Föreningen Norden utformar nya arbetsätt tillsammans med nya målgrupper i bland annat förskolan, gymnasiet och civilsamhället. Vi utvecklar nya former för dialoger med människor, för att identifiera och lyfta fram frågor som berör människor i Norden i vardagen. I våra dialoger återkom trygghet och dess betydelse för människor som en röd tråd. Därför blev temat för Nordperspektiv 2023 Trygghet i Norden – idag och i framtiden.

– Innebörden av att känna sig trygg är väldigt individuell och skiljer sig åt mellan människor i olika åldrar, livssituationer och geografiska platser i Norden. Men trygghet är avgörande för att både vi som individer och våra samhällen ska kunna utvecklas och nå vår fulla potential, skriver Josefin Carling, generalsekreterare i Föreningen Norden i sin ledartext i Nordperspektiv.

LANSERING AV NORDPERSPEKTIV I OSLO

I samband med Nordiska rådets session i Oslo i oktober bjöd Föreningen Norden och Voksenåsen in till panelsamtal och lansering av Nordperspektiv. Under rubriken Nya arbetssätt för framtidens Norden samlades olika nordiska aktörer för att dela med sig av sina perspektiv och konkreta exempel från sitt arbete.

Generalsekreterare Josefin Carling inledde lanseringseventet med att bjuda in fler att engagera sig i Föreningen Nordens arbete:

– Med Nordperspektiv vill vi stärka och föra fram invånarnas röst i det nordiska samarbetet. Vi vill också involvera nya målgrupper och skapa förnyat engagemang för vår gemensamma framtid i Norden. Vi vill få med fler i arbetet och vill bjuda in till det med hjälp av vår publikation. Nordperspektiv överlämnades även till nordiska beslutsfattare i samband med Nordiska rådets session i Oslo. Lanseringen blev ett avstamp i ett vidare arbete med spridning och aktivering av innehållet. Bland annat kommer delar av publikationen att användas som underlag i studiecirkeln Min plats i Norden som lanseras i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan i början av 2024. ■

Innehållet i publikationen

EN DEL AV Nordperspektiv är en utblick med reportage från olika delar av Norden. I årets publikation bestod utblicksdelen av olika perspektiv på trygghet i framtiden, hållbar matförsörjning, människan och tekniken, nya mötesplatser och organisationer i förändring. Opinionsundersökningen Nordenbarometern med kommentarer från Jessika Roswall, Nordenminister i Sverige och Guðmundur Ingi Guðbrandsson, Nordenminister på Island samt en intervju med Nordiska ministerrådets generalsekreterare Karen Ellemann ingick också i årets publikation. ■

REKOMMENDATIONER TILL BESLUTFATTARE

Det nordiska samarbetet behöver rustas för att möta framtiden. Med utgångspunkt från arbetet med årets upplaga av Nordperspektiv har Föreningen Norden tre rekommendationer till Nordiska ministerrådet och andra beslutsfattare i Norden.

- 1 Långsiktiga forum för dialog och samarbete**
Etablera långsiktiga och kontinuerliga forum för att över tid säkerställa dialog och samarbete mellan Nordiska ministerrådet, Nordiska rådet, civilsamhället, akademien och näringslivet.
- 2 Tvärsektoriella arbetsgrupper som testar nya arbetssätt**
Initiera tvärsektoriella arbetsgrupper som över tid arbetar fokuserat med att utforma lösningar för konkreta samhällsutmaningar i Norden. Forskning och verksamhetsnära aktörer bör mötas och dela perspektiv på frågeställningar för att förstå varandra bättre.
- 3 Ta vara på Nordens kollektiva innovationskraft**
Avsätt resurser i den nordiska samarbetsbudgeten till förmån för att främja spridning och lärande om framgångsrika initiativ, metoder och arbetssätt som på nya och handlingskraftiga sätt tar sig an befintliga samhällsutmaningar i Norden.

FÖRENINGEN NORDENS EGNA ÅTAGANDEN

I arbetet med årets tema, trygghet i Norden – i dag och i framtiden, identifierade Föreningen Norden tre konkreta utvecklingsspår för arbetet framåt. Samtliga spår handlar om att utveckla målgruppsanpassade metoder och former för att involvera fler i utvecklingen av framtidens Norden.

- 1 Pedagogiskt material för förskolor i Norden**
Arbeta för att utveckla pedagogiskt material för förskoleverksamheter i Norden. Materialet ska stötta pedagoger i att arbeta med demokrati- och framtidsfrågor i förskolor samt skapa förutsättningar för att dokumentera arbetet.
- 2 Metoder för gränsöverskridande möten**
Genomföra sektoröverskridande mötesprogram med syfte att bredda perspektiven på framtidsfrågor i Norden. Mötesprogrammen ska främja dialogen mellan människor och beslutsfattare i Norden.
- 3 Idélabb med Nordic Civ**
Genomföra ett idélabb med det nordiska civilsamhällesnätverket Nordic Civ. Idélabbet syftar till att identifiera vilka framtidsfrågor som nätverket vill driva tillsammans samt vilka experter och samhällsaktörer som bör involveras i arbetet.

Om vi ska uppnå den högt
ställda visionen om Norden
som **världens mest hållbara
och integrerade region** så är
det helt avgörande att
involvera civilsamhället.

Nordic Civ

Nordiskt nätverk för civilsamhället

Nordic Civ är ett självständigt civilsamhällesnätverk som främjar samverkan mellan civilsamhället, Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet. Nätverket består av fyrtio civilsamhällesorganisationer från hela Norden. Under året tog Föreningen Norden över rollen som koordinator för nätverket.

NORDIC CIV ARBETAR långsiktigt för att säkerställa att civilsamhället har en stark röst i det nordiska samarbetet och att det strategiska arbetet på nordisk nivå utgår från invånarnas behov. Målsättningen med arbetet är att vara en proaktiv och framåtsträvande aktör där medlemmarna bidrar med sin samlade expertis i utvecklingen av Nordiska ministerrådets arbete. Föreningen Norden är sedan starten 2021 medlemmar i Nordic Civ. Efter att ha haft en aktiv och drivande roll i nätverket tog föreningen över rollen som koordinator i maj 2023. Det innebär att Föreningen Norden är ansvariga för att koordinera arbetet med att skapa dialog mellan beslutsfattare och civilsamhället i Norden.

– Vi har högt ställda ambitioner med

nätverket Nordic Civ. Det finns stora möjligheter att påverka det nordiska samarbetet och som koordinator kan vi utforma framtidens former för dialog mellan beslutsfattare och invånare i Norden, säger Josefin Carling, generalsekretäre Föreningen Norden.

MÅL OCH DELMÅL

Under 2023 har Föreningen Norden faciliterat arbetet med att samla in och formulera civilsamhällets inspel på politiska prioriteringar för det nordiska samarbetet fram till 2030. Inspelen innehåller förslag på mål och delmål som behöver uppnås för ett grönt, konkurrenskraftigt och socialt hållbart Norden.

– Om vi ska uppnå den högt ställda visionen om Norden som världens mest

Nordic Civ utanför Stortinget i Oslo i samband med Nordiska rådets session i oktober.

hållbara och integrerade region så är det helt avgörande att involvera civilsamhället. Oavsett vilka politiska insatser som genomförs. Civilsamhället är inte bara en remissinstans. Vi besitter kompetenser och erfarenheter inom många olika ämnesområden. Och vi behöver vara med hela vägen från utformningen av visioner och handlingsplaner till genomförandet. Genom nätverket har vi en unik möjlighet att etablera nya former för hur det ska gå till i praktiken, säger Josefin Carling. ■

Nya och spännande samarbeten

Under 2023 utvecklades arbetsmarknadsprogrammet Nordjobb i Sverige. Processen att göra Sverige attraktivt för unga nordbor igen gav upphov till nya spännande möten och samarbeten runt om i landet.

Anna Scaramellini tillsammans med Michael Ballas från Ants in pants, en av arbetsgivarna som Föreningen Norden har samarbetat med i Arjeplog.

FOKUS FÖR FÖRENINGEN Nordens arbete med Nordjobb i Sverige är att öka den nordiska mobiliteten till och från landet. Nordjobb erbjuder arbetsgivare en möjlighet att få kostnadsfri rekryteringshjälp, och möts ofta med stor entusiasm, men ibland faller pusselbitarna på plats extra bra. Som i två av årets nya Nordjobbsamarbeten: Vaxholm i närheten av Stockholm och inlandskommunen Arjeplog.

– Här finns gott om jobb i de mer attraktiva branscher som unga efterfrågar, som turism och hotell, en fantastisk natur att upptäcka på fritiden och ett behov på arbetsmarknaden som Nordjobb blir det självklara svaret på, säger Anna Scaramellini, koordinatör för Nordjobb i Sverige.

NORDJOB BLEV EN PERFEKT MATCH

– Vårt problem i turistorter är personalboende. Om vi inte får tag på personal som redan bor här är det jättesvårt att lösa. Så att Nordjobb ordnar boende är helt fantastiskt.

Det säger Anders Jonasson, som äger och driver äventyrsparken Skypark i Vaxholm, efter att ha anställt finska Linn Bäckström som nordjobbare för sommaren 2023.

För både Skärgårdens kanotcenter och Skypark blev Nordjobb en perfekt match, tack vare möjligheten att förmedla de unga sommarjobbarna boende på Kungliga Tekniska Högskolan, med direktbuss till Vaxholm utanför dörren.

– Det har varit jättecoolt att ha möj-

lighet att bo mitt i storstaden och arbeta i skärgården, säger Linn Bäckström.

ETABLERING AV NY VINTERSÄSONG I NORR

I Arjeplog, Sveriges mest glesbefolkade kommun, är bristen på säsongspersonal en större fråga än att hitta boende. Under vintersäsongen kommer hundratals internationella medarbetare från världens största bilföretag, för att testa nya bilar i den arktiska miljön. Mellan januari och mars ökar därför behovet av servitörer, städare, kockar och även biltestare.

Under året har ett tätt samarbete byggts upp med olika aktörer inom kommun och näringsliv i Arjeplog. Resultatet är en vintersäsong med start i januari 2024. Ett vinterpaket har skapats som tar hänsyn till vad unga letar efter idag i en sådan upplevelse; någon som välkomnar dem, en möjlighet att bo tillsammans och att lära känna det lokala samhället.

Den första gruppen nordjobbare i Arjeplog är sex unga från Danmark och Finland, som har lockats av unika vinterupplevelser i norra Sverige.

– Arjeplog är en modell som vi hoppas kan inspirera fler kommuner i norra Sverige att samarbeta med Nordjobb.

Här finns ett reellt behov som Nordjobb kan besvara, men framför allt finns en gemensam vilja att få Nordjobb att fungera. Kommunen, näringslivet och lokala eldsjälarna har alla engagerat sig för att hitta boende och erbjuda spännande aktiviteter åt ungdomarna, säger Anna Scaramellini. ▶

Nordjobb

Under 2023 har arbetet med att bygga varumärket ”det äventyrliga Sverige” fortsatt, för att locka ungdomar att välja ett säsongarbete i Sverige. Jobb i fina naturmiljöer som gärna har ett särskilt öga för hållbarheten är populära. Åkulla Outdoor Resort utanför Varberg, som driver sitt hållbarhetsarbete genom exempelvis närodlade ingredienser till restaurangen, hållbar användning av skog och mark, och utbildningar i hållbarhet för hela personalen, är ett exempel på en arbetsplats som siktar på ett långsiktigt samarbete med Nordjobb. Till sommaren 2023 fick de ett trettiotal ansökningar på bara ett par veckor och tre av dem – från Finland, Åland och Norge – fick jobb.

– Vi var inte beredda på att det skulle komma så många och så bra ansökningar, det var definitivt en positiv överraskning, säger Per Broberg, hotellchef på familjeföretaget Åkulla Outdoor Resort.

SAMARBETEN ÄR NYCKELN

Samarbeten har alltså varit nyckeln för att uppdatera Nordjobbs erbjudande i Sverige. Bland annat har tätare samarbeten inletts med Föreningen Nordens lokalavdelningar, som Ulricehamn-Tranemos lokalavdelning som träffade finska nordjobbare i Borås under sommaren. Samarbetet med de finska organisationerna Språkambassadörerna och Svenska nu, som båda verkar för att stimulera intresset för svenskan bland finstalande

unga i Finland, resulterade i särskilda språkworkshops för finska nordjobbare i Sverige.

MÅNGA UNGA SVENSKAR VILL JOBBA I ETT ANNAT NORDISKT LAND

Om Sveriges attraktivitet som destination för säsongjobb har behövt en ordentlig knuff under året visade 2023 i stället ett enormt intresse hos svenska ungdomar för att tillbringa en period i ett annat hörn av Norden. Det blev nämligen ett rekordår med närmare 1600 ansökningar till Nordjobbs plattform från unga svenskar, som söker allt från jobb på fiskfabrik på Grönland, skidanläggningar i Norge och caféer i den svenskspråkiga skärgården i Finland. Intresset för att sprida information om Nordjobb i Sverige är stort, och både medlemmar och unga Nordjobb-ambassadörer har bidragit i det arbetet. ■

Linn Bäckström, nordjobbare sommaren 2023 och Anders Jonasson, ägare Skypark i Vaxholm.

Norden i skolan

Digital plattform för undervisning

Norden i Skolan är en gratis digital undervisningsplattform som riktar sig till lärare i hela Norden. Plattformen drivs av Föreningarna Nordens Förbund med stöd från Nordiska ministerrådet.

SYFTET MED NORDEN i skolan är att stärka banden mellan de nordiska länderna genom att öka kunskapen om varandra och genom att introducera barn och ungdomar till de nordiska språken. Plattformen Norden i Skolan består inte bara av ett stort urval av spännande material med utarbetade arbetsuppgifter. Det är också en plats för världens största nordiska kortfilmsportal, möjligheter för elever att knyta vänskapsband över landsgränser och se sig själva i ett större sammanhang.

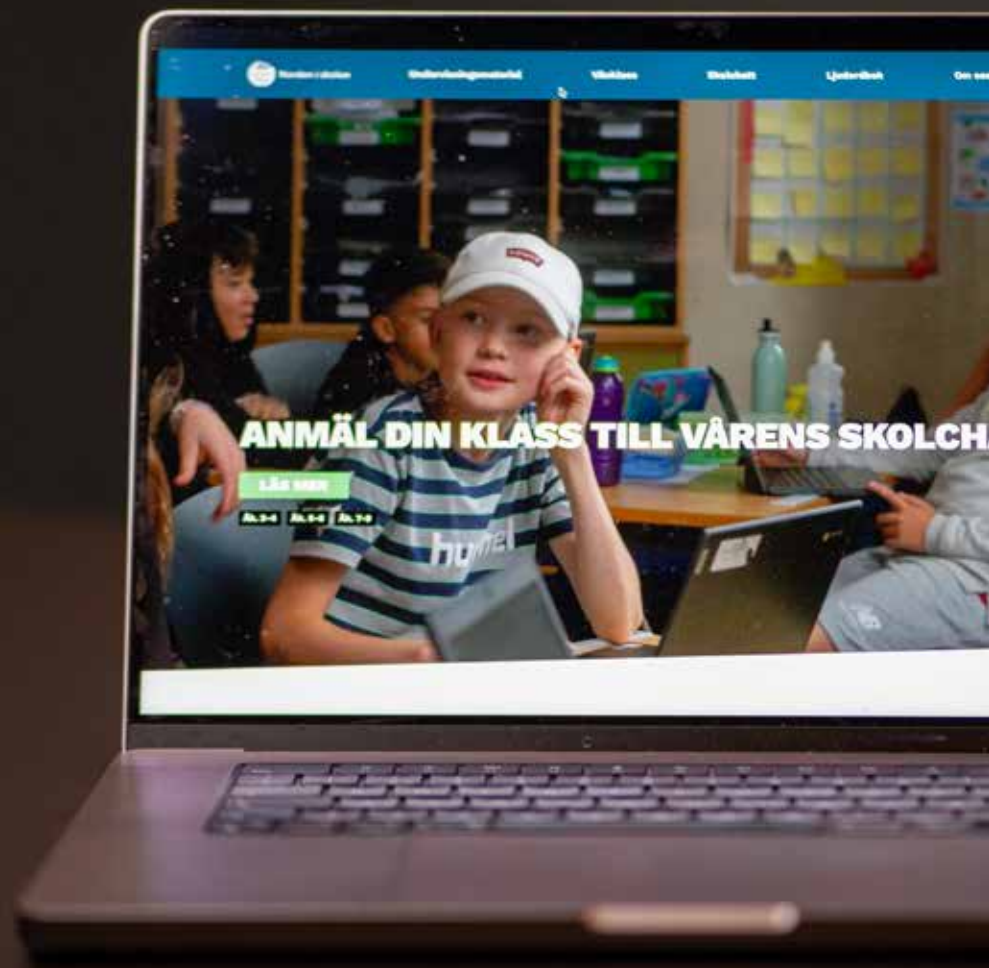
Ung i Norden är en så kallad temachat har eleverna möjlighet att prata om ett förutbestämt och aktuellt tema tillsammans med andra nordbor. Under chatten kommer slumpmässiga frågor eller diskussionsämnen att dyka upp så att alla deltagare ser dem.

Via Norden i skolan kan skolklasser hitta vänsklasser i andra nordiska länder

och delta i nordiska skolchattar med klasser i grannländerna. Drygt 80 klasser har sökt en vänklass på plattformen under året. I slutet av året hade plattformen vuxit till från 28 000 (2022) till 32 000 registrerade lärare

Under 2023 har mycket fokus varit riktat mot Island och Färöarna. Ett nytt projekt sjösattes som syftar till att få en bättre förståelse för lärarnas förutsättningar där för att i förlängningen kunna erbjuda dem bättre skolmaterial.

Materialet riktar sig främst till grundskolan och gymnasiet och är framtaget med förankring i de nordiska ländernas läroplaner och kunskapsmål. ■

Högläsning av nordisk litteratur

Nordiska litteraturveckan är ett högläsningsevenemang då samma nordiska litteratur relaterad till ett valt tema läses upp samtidigt i hela Norden, Baltikum, samt övriga Norden-intresserade institutioner runtom i världen.

NORDISKA LITTERATURVECKAN ÄGER rum vecka 46 varje år, och då arrangerar bibliotek, skolor och andra kulturinstitutioner högläsning för barn och unga på morgonen, och vuxna på kvällen. Projektet administreras av Föreningarna Norden och finansieras av Nordiska ministerrådet. Syftet är att sprida och manifestera högläsning, nordisk litteratur samt nordisk berättartradition

Under den nordiska litteraturveckan i mitten av november samlades många av våra medlemmar för att tillsammans lyssna och läsa ur årets högläsningssbok för Kura skymning Stargate: En julsaga av den norska författaren Ingvild H. Rishøi. Temat för litteraturveckan var Jul i Norden.

De yngre läsarna kunde under högläs-

ningsevenemanget Kura Gryning för barn läsa om när Emil gjorde stora tabberaset i Katthult och fångade Kommandoran i varggropen. Texterna finns i boken ”Nya Hyss av Emil i Lönneberga” av Astrid Lindgren.

Totalt deltog 2455 institutioner, skolor och bibliotek i hela Norden och Baltikum i årets Kura skymning, varav 586 institutioner från Sverige. 23 av våra lokalavdelningar genomförde olika evenemang, bland annat Arvika, Uddevalla, Motala, Ätradalen, Viske Härad och Kil. ■

Temat för litteraturveckan 2023 var jul i Norden. Årets konstverk, som användes i marknadsföringen av litteraturveckan skapades av Miie Mommene Kahl från Nordfrisland. Föreningarna Norden samlade in julteckningar från hela regionen, och Miies bidrag blev utvalt som motiv till årets affisch.

Nordiskt i hela Sverige

Katalysatorn ett gränslöst Norden

För att stärka utbytet mellan människor i Norden har Föreningen Norden sedan 2022 erbjudit finansiellt stöd för lokal verksamhet genom Katalysatorn ett gränslöst Norden. Katalysatorn vänder sig till föreningens lokalavdelningar och distrikt i hela landet och möjliggör idéutveckling och genomförande av möten, dialoger och samarbeten över gränser.

KATALYSATORN FINANSIERAR LOKAL och regional verksamhetsutveckling och uppmuntrar till samarbete med nya organisationer, aktörer och målgrupper utanför den egna lokala eller regionala verksamheten. Medel kan användas för att testa en idé i liten skala, som sedan kan vidareutvecklas och fördjupas över tid. 2023 utlystes 200 000 kronor i katalysatorn. 16 ansökningar om totalt 369 000 kronor inkom.

10 PROJEKT BEVILJADES MEDEL FRÅN KATALYSATORN UNDER 2023

Föreningen Norden Norra Bohuslän: Kulturfest i Svinesund ”Fest på gränsen”

Föreningen Norden Motala: Design Camp Nordic

Föreningen Norden Arvika: Träffpunkt Norden 2.0

Föreningen Norden Östersund: Utbyte Jämtrönderska historiedagarna

Föreningen Norden Örnsköldsvik: Gränsöverskridande utbyte med Vasa och Närpes

Föreningen Norden Ätradalen: Vänortsmöte med fokus på miljö och klimat

Föreningen Norden Haparanda: Gränsöverskridande utbyte med tema miljö

Föreningen Norden Karlskrona/Ronneby: Skolutbyte MERI med tema hållbarhet

Föreningen Norden Eslöv: Vänortsmöte med tema trädgård och äldreomsorg

Föreningen Norden Landskrona: Nätverkande vid Kultur natt och Höst i Landskrona

Katalysatorn ett gränslöst Norden: Tre lokala samarbeten

Kulturfest i Svinesund: Fest på gränsen

”Syftet med Fest på gränsen var primärt att i samarbete med Föreningen Norden Halden återuppbygga och stärka det goda och givande mellanfolkliga samarbete som vi har haft under många år, men som ”pausades” under pandemin då det var en stängd gräns, samt att arbeta för det goda gränsöverskridande samtalet i vår gränsregion.

Vi tar särskilt med oss att vi återuppbyggt det goda samarbetet med Föreningen Norden Halden, och att vi gemensamt kopplat på andra ideella föreningar i vårt arbete. Ett resultat av Fest på gränsen 2023 är att vi gemensamt med bland annat Norsk-Svenska Handelskammaren skall dela ut ett näringslivspris på Fest på gränsen 2024!

Förutom att Fest på gränsen skedde på sommarens varmaste dag, minns jag den härliga stämningen. Vi överlämnade en skrivelse till ledamöterna från Nordiska Rådet som var gäster på Fest på gränsen om betydelsen att se kraften och möjligheterna i en nordisk gränsregion och att förebygga gränshinder både i vardagen och i samband med kriser.”

Elsie Hellström, Föreningen Norden
Norra Bohuslän

Skolutbyte MERI med tema hållbarhet

”MERI är ett samarbetsprojekt mellan skolor från vänortskedjan som startade 1947. Projektet samlar sex nordiska gymnasieskolor som samarbetar över gränserna. Vänorterna Hillerød, Horten, Karlskrona, Lovisa och Ólafsfjörður är basen, och dessutom är en skola på Suðuroy, Färöarna med. Projektet är ett inkluderingsprojekt. Detta gör att vi har med en andel elever som oftast inte får chansen att åka på utbyten. Våra aktiviteter känns därför extra angelägna.

Projektet ger möjlighet till mellanfolkligt samarbete i Norden. Elever och lärare kan besöka skolorna inom vårt samarbetsprojekt, vi får uppleva olika studiebesök, utbyta kunskaper och erfarenheter samt utveckla pedagogiska planeringar.

Ett mål för projektet är att ta fram undervisningsmaterial för publicering via Norden i skolans plattform i början av 2024.

Projektet har även fått bidrag från Nordplus och Letterstedtska föreningen.”

Karin Söderberg,
Föreningen Norden
Karlshamn/Ronneby

Utbyte Jämtrönderska historiedagarna

”Jämtrönderska historiedagarna har genomförts vartannat år sedan 1956 och binder samman Jämtland, Härjedalen och Trøndelag i vår gränsöverskridande region – som till stora delar har en gemensam historia. Tack vare medel från Katalysatorn kunde vi vara väl representerade vid historiedagarna i Stjørdal 2023 och vi stärkte våra kontakter och utbytet med arrangörerna av Jämtrönderska historiedagarna i Trøndelag. Det ger en bättre grund för samarbete för nästa arrangemang, i Jämtland 2025. Att känna sin historia är viktigt för framtiden.

Jag minns särskilt när vi stod på Hegra fästning och såg ut över Sjørdalsbygden. Denna fästning byggdes 1910 i oro över att Sverige skulle anfalla för att återta Norge efter unionens upplösning. Idag är Hegra fästning museum över en förgången tid. Nu ser vi en framtid av fördjupat samarbete över gränsen.”

Håkan Larsson,
Föreningen
Norden Östersund

Det europeiska samarbetet

Vi behöver samarbeta för att lyckas

– Komplexa samhällsutmaningar kräver mer samarbete över landsgränser. Vi behöver samla resurser och kompetens och arbeta över sektorer, lokalt, regionalt, nationellt och transnationellt. Det säger Anders Bergström, ansvarig för EU-uppdragen på Föreningen Nordens kansli.

FÖRENINGEN NORDEN HAR två uppdrag inom ramen för EU:s strategi för Östersjöregionen. Tillsammans med Hamburg leder och samordnar Föreningen Norden ett av 14 policyområden inom Östersjöstrategin; policyområde utbildning (Policy Area Education). Förutom utbildningspolitiken ingår arbetsmarknads-, forsknings- och integrationspolitiken i detta policyområde. Uppdraget har föreningen från EU-kommissionen och de åtta medlemsländerna i Östersjöregionen.

Inom policyområdet utbildning handlade året mycket om att utveckla fyra nya plattformar för transnationell samverkan. Plattformar där myndigheter och organisationer samlas för att gemensamt utveckla lösningar på samhällsutmaningar. Temat för dessa fyra är demografi, integration, social innovation samt folk-

bildning med fokus på stödet till Ukraina. För att öka delaktigheten från Polen genomfördes en workshop i Warszawa i november med representanter för de 16 polska regionerna.

Föreningen Nordens andra uppdrag innebär att bistå regeringen i genomförandet av Östersjöstrategin i Sverige. Under våren låg fokus på genomförandet av Sveriges ordförandeskap i strategin. Bland annat genomfördes ett event i Visby i juni med ett 80-tal deltagare från nio länder, bland annat nationella koordinatörer, policysamordnare samt representanter för EU-kommissionen. EU-minister Jessika Roswall fanns på plats i Visby och poängterade att länderna runt Östersjön har mycket att lära av varandra:

– Vi löser inte utmaningar och problem själva, tillsammans löser vi gemensamma problem, sa ministern i en intervju med ►

Stödet till Ukraina var en viktig fråga under året. Bild från möte i Visby i juni där vissa medverkade på distans från Ukraina.

Det europeiska samarbetet

P4 Gotland i samband med mötet.

Andra viktiga insatser under året gällde stödet till Ukraina samt att bredda delaktigheten i genomförandet av Östersjöstrategin genom att involvera unga och civilsamhället.

KOMPETENSUTVECKLING FÖR MYNDIGHETER OCH ORGANISATIONER

Delaktighet är viktigt för att lyckas hantera komplexa samhällsutmaningar. Myndigheter och organisationer behöver samlas i över sektorer och landsgränser. Föreningen Norden ansvarar för Östersjönätverket som idag har 600 medlemmar inom svenska myndigheter och organisationer som arbetar med Östersjöstrategin.

För att öka delaktigheten behöver vi öka kunskapen om Östersjöstrategin och hur myndigheter eller organisationer kan använda strategin för sitt utvecklingsarbete. Föreningen Norden erbjuder sedan fem år kompetensutveckling för transnationellt samarbete. Tillsammans med fem myndigheter genomförs regionala workshops. Under året genomfördes två regionala workshops, en i Jönköping och en i Skövde, för att öka kunskapen om transnationell samverkan och hur Östersjöstrategin tillsammans med finansiella program kan bidra till den strategiska utveckling som sker i myndigheter och hos organisationer.

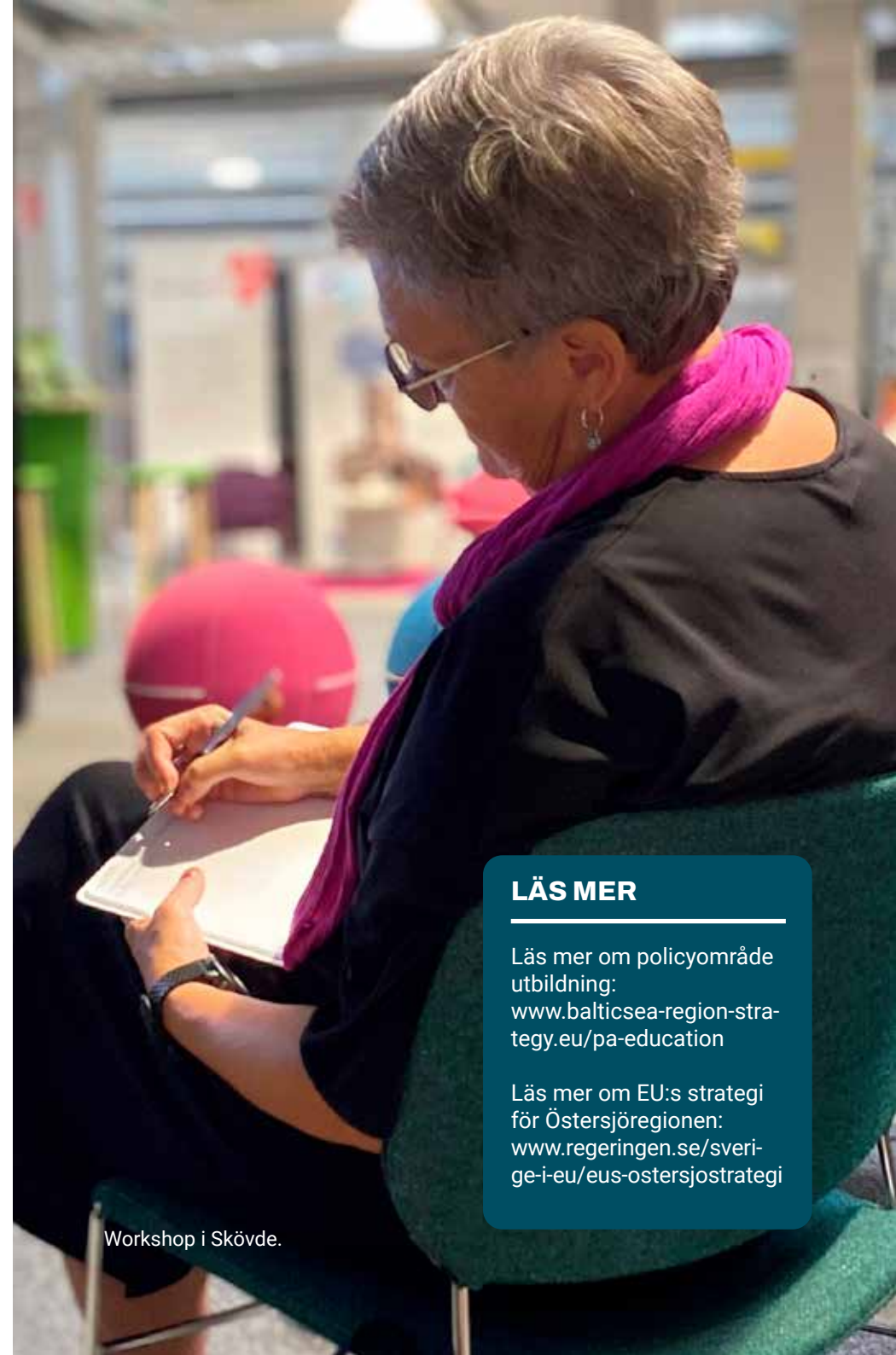
”Internationell samverkan krävs för hållbar regional utveckling” var rubriken för workshoppen i samband med Västsvenska EU-konferensen i Skövde i september. Workshoppen lockade tjänstepersoner från kommuner och regioner och även några lokala och regionala politiker från Västsverige.

– Vi vill integrera det transnationella i arbetet i myndigheter och organisationers strategiska utvecklingsarbete. Vi vill bidra till att stärka och utveckla organisationers möjligheter, kompetens och kapacitet för att vara med i transnationellt samarbete, säger Anders Bergström.

TRANSNATIONELLT SAMARBETE

I oktober deltog Föreningen Norden på en workshop om transnationellt samarbete med temat Vatten ur ett cirkulärt perspektiv. Region Jönköpings län och Europa Direkt Jönköpings län var värdar för workshoppen, som arrangerades i samverkan med Föreningen Norden, Länsstyrelsen i Jönköpings län, Jordbruksverket, Tillväxtverket, Svenska ESF-rådet, Universitets och högskolerådet och Svenska institutet.

Workshoppen samlade drygt 40 deltagare, tjänstepersoner och politiker från kommuner och regioner samt representanter från den ideella sektorn. ■

Workshop i Skövde.

LÄS MER

Läs mer om policyområde utbildning:
www.balticsea-region-strategy.eu/pa-education

Läs mer om EU:s strategi för Östersjöregionen:
www.regeringen.se/sverige-i-eu/eus-ostersjostrategi

Röster från samarbetspartners

Nordiska museet

Under året etablerades ett samarbete med Nordiska museet. Nordiska museets insamlingsarbete om nordbornas syn på framtiden presenterades i publikationen Nordperspektiv och Föreningen Norden deltog i Nordiska museets och Institutet för framtidsstudiers framtidsdag i november. Nordiska museet sponsrade även museibiljetter till en grupp nordjobbare i Stockholm. Samarbetet kommer att utökas under 2024.

”Stiftelsen Nordiska museets vision är att bli det mest angelägna museet i Norden och har därför under de senaste åren genomgått ett perspektivbyte från ett renodlat svenskt mot ett utökat nordiskt perspektiv, vilket sker parallellt med ett ökat intresse i omvärlden för Norden som region och en ökad medvetenhet om gemensamma utmaningar.

Klimatförändringarna och händelser som Rysslands invasion av Ukraina har påverkat synen på sammanhållningen bland de nordiska länderna. Som en följd av denna utveckling noterar museet ett ökat behov i samhället av kunskap om de nordiska ländernas historia.

Museet strävar efter att befästa sin roll som det centrala Nordiska museet för alla intresserade av nordisk kultur, konst, historia och samhällsfrågor. I linje med museets nya nordiska fokus är samarbetet med omvärlden avgörande. Föreningen Norden är en viktig partner och tillsammans strävar vi mot ett mer hållbart Norden som utvecklas i nära samarbete med medborgarna.”

Sven Rentzhog, chef för framtidsfrågor
Nordiska museet

Röster från samarbetspartners

Voksenåsen

Voksenåsen är en viktig och långvarig samarbetspartner för Föreningen Norden. Under året förstärktes samarbetet ytterligare, bland annat genom möten, dialoger och arrangemang på Voksenåsen.

”I nationalgåvan Voksenåsens uppdrag ligger att främja kontaktskapande mellan Sverige och Norge, men också hela Norden. På så sätt är ett samarbete med Föreningen Norden alltid, och per definition, relevant. Men, vi upplever att vårt samarbete bara blir viktigare med tiden. Både för att den nordiska dimensionen får allt större betydelse i en osäker omvärld och för att vi tillsammans kan arbeta för att bevara de värden som de nordiska samhällena är byggda på – och som alltmer utmanas.

Vi på Voksenåsen menar att vårt fokus på att skapa lärande och kreativa mötesplatser för unga och bidra till att stärka en uppväxande generations möjligheter att arbeta för demokratiska, toleranta och hållbara nordiska samhällen passar väldigt väl ihop med Föreningen Nordens prioriteringar och arbetsmetoder. Tillsammans blir vi ännu starkare!”

Anna Florén, programdirektör
Voksenåsen

Foto: Hanne Marit Tobiassen

Den nordiska verksamheten på Biskops Arnö

En mötesplats för människor från Norden

Biskops Arnös nordiska arbete handlar om att skapa en mötesplats för människor från Norden, där de får möjlighet att träffas och utbyta erfarenheter inom sina områden. Här följer ett axplock från verksamheten 2023.

DET NORDISKA DEBUTANTSEMINARIET

Debutantseminariet riktar sig till författare som debuterat i de nordiska länderna, inklusive de självständiga områdena, under det senaste året. 18 författare från Danmark, Finland, Island, Norge, Sverige, Färöarna och Åland deltog i årets seminarium, endast Grönland och Sápmi saknades. Seminariet innehöll föreläsningar, uppläsningar, textsamtal och tid för det informella samtalet.

SATSNING PÅ MINORITETSSPRÅK

I samarbete med Region Uppsala genomförde Biskops Arnö en utbildningsdag i slutet av januari, för bibliotekarier i Uppland, Västmanland, Sörmland och Stockholm om samisk litteratur. Under hösten genomfördes två skrivarkurser på arabiska och persiska. Sammanlagt har Biskops

Arnö genomfört nio olika skrivarkurser på de officiella minoritetsspråken, men också på andra stora språk i Sverige som inte har statusen av minoritetsspråk.

NORDISK LITTERATURVECKA OCH FÖRFATTARSAMTAL

I samarbete med Håbos lokalavdelning i Föreningen Norden, genomförde Biskops Arnö ett tvådelat Kura skymning-evenemang med högläsning och författarsamtal. Under den nordiska litteraturveckan i mitten av november läste Biskops Arnös bibliotekarie Alfred Arvidsson texter av den norska författaren Ingvild Rishøi på litteraturveckans tema Jul i Norden. Senare i november deltog Ingvild Rishøi i bokuppläsning och samtal i Biskopsköket på Biskops Arnö. Uppslutningen var stor bland skolans elever.

I samarbete med Håbo Norden, den lokala Föreningen Norden, genomförde Biskops Arnö ett tvådelat Kura Skymning. Den 13 november läste Biskops Arnös bibliotekarie Alfred Arvidsson de texter som valts ut, 2023 texter av Ingvild Rishøj. Högläs-

ning och fika med brasa i Biskopsköket. Ingvild hade tyvärr ingen möjlighet att delta detta datum men gästade Biskops Arnö den 29 november. Detta blev del två av Kura Skymning och Alfred höll ett samtal med Ingvild om hennes författarskap, med fortsatt fika och brasa.

SPRÅKKURSER FÖR LÄRARSTUDENTER

I samarbete med Voksenåsen, Lysebue, Schaffergården och Hanaholmen genomför Biskops Arnö språkkurser som vänder sig till lärarstudenter i de nordiska länderna, med målsättningen att öka grannspråkförståelsen. Under året genomfördes en kurs för 14 studerande och två lärare på den Humanistiska fakulteten vid Helsingfors Universitet.

MÖTE MED NORDISKA RÅDET I SVERIGES RIKSDAG

I maj bjöds rektor Mats Lundborg tillsammans med generalsekreteraren för Föreningen Norden, Josefin Carling, in till Nordiska Rådets svenska delegation i Sveriges riksdag. Mötet gav möjlighet att presentera verksamheten och besvara initierade och nyfikna frågor från ledamöterna.

LITTERATURPOLITISKT TOPPMÖTE I GÖTEBORG

I samband med Bokmässan i Göteborg deltog rektor Mats Lundborg på det nordiska litteraturpolitiska toppmötet, som arrangerades av Västra Götalandsregionen, Nordisk Kulturfond och Göteborgs stad. Mötet avhandlade aktuella litteraturpolitiska frågor som berör hela Norden.

NORDISKT BIBLIOTEK

Det nordiska spelar en central roll i biblioteksverksamheten på Biskops Arnö. På den skönlitterära fronten syns det nordiska inslaget särskilt tydligt. Biblioteket förfogar över – och utvidgar fortlöpande – en stor samling av nordisk skönlitteratur. Det finns ett rikt utbud av tidskrifter från de nordiska länderna, bland annat dagstidningar från Finland, Danmark och Norge. Målet är att allsidigt bredda det nordiska innehållet.

Biskops Arnös bibliotekarie Alfred Arvidsson har regelbundet skrivit om nordisk litteratur i Föreningen Nordens nyhetsbrev Utblick Norden under året. ■

Föreningen Norden är huvudman för Stiftelsen Nordens Biskops Arnö, som bedriver Nordens Folkhögskola, Nordens Fotoskola och nordisk verksamhet.

Ny medlemskommunikation och debatt om Norden

Under året lanserades ett nytt digitalt nyhetsbrev för medlemmar och andra som är nyfikna på samarbete i Norden. En annan nyhet under året var det fysiska medlemsbrevet Vi i Norden, som landade i medlemmarnas brevlådor.

NYHETSBRUVET UTBLICK NORDEN innehåller nyheter från Norden, personporträtt och tips på kulturupplevelser, stipendier, resor och utbyten. Nyhetsbrevet är ett led i att digitalisera föreningens kommunikation och samtidigt nå nya målgrupper. Utblick Norden, med cirka 4800 prenumeranter, skickades ut tre gånger under året till medlemmar och andra som valde att prenumerera på nyhetsbrevet via norden.se.

MEDLEMSBRUVET VI I NORDEN

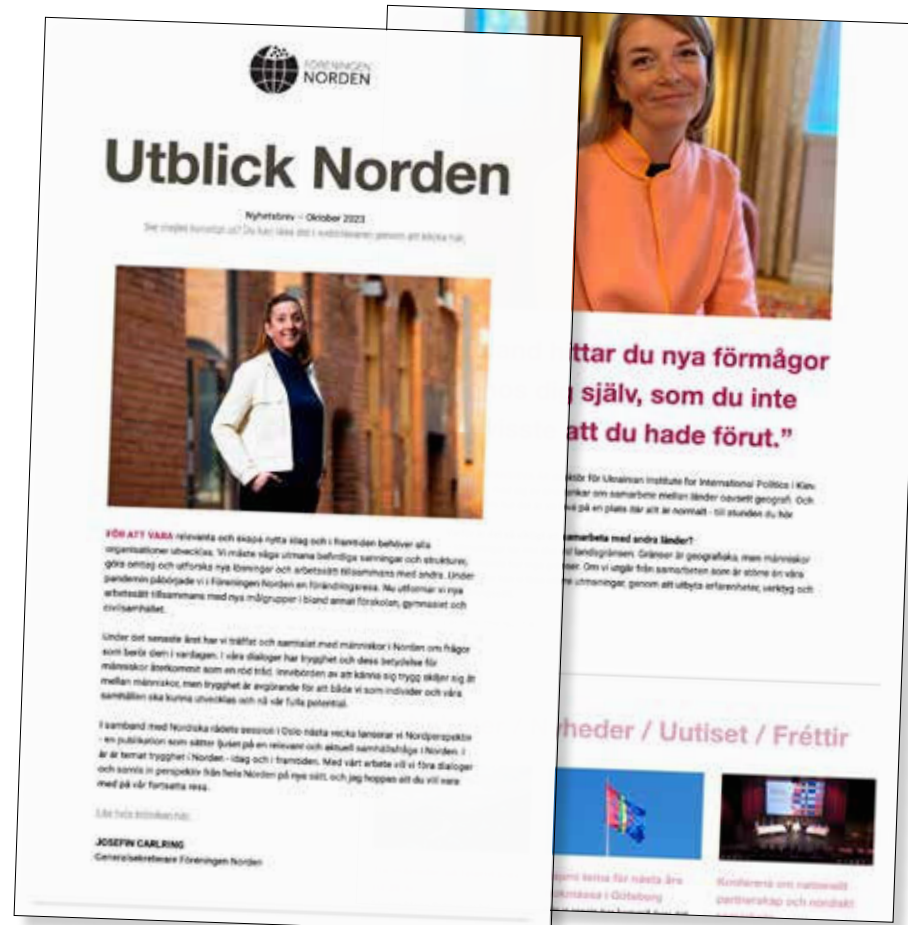
Som en del av Föreningen Nordens nya medlemskommunikation lanserades ett fysiskt medlemsbrev under året. *Vi i Norden* landade i medlemmarnas brevlådor i maj och november. Med nyheter och inspiration, medlemserbjudanden och resereportage ska Vi i Norden skapa

en känsla av gemenskap inom föreningen och locka medlemmar till mer läsning och ökat engagemang.

NORDENS DAG

Nordens dag den 23 mars är en möjlighet att lyfta vikten och mervärdet av nordiskt samarbete till en bredare målgrupp.

I en lokal debattartikel skrev föreningens lokala avdelningar från norr till söder att ”Vi måste ta på oss de nordiska glasögonen”. Debattartikeln publicerades i lokala versioner i samband med Nordens dag i en rad tidningar runt om i landet. Bland annat i Jönköpings-Posten, Piteå-Tidningen, Länstidningen i Östersund, Dala-Demokraten, Västerbottens-Kuriren, Södermanlands Nyheter, Sydöstran, Vestmanlands Läns Tidning, Ulricehamns Tidning och Mariestads-Tidningen.

Utblick Norden – föreningens nya digitala nyhetsbrev.

Ur artikeln: ”Samhörighet och samarbete i Norden är viktigt för att vi tillsammans ska kunna möta samhällsutmaningar över gränserna. Vi delar luft och hav, historia och framtid. Men samarbetet är inget självspelande piano. Det byggs inte av någon annan, någon annanstans. De mellanfolkliga banden knyts och stärks i vår vardag av oss invånare, i alla delar av samhället.” ▶

Kommunikation och opinionsbildning

FRAMTIDSSPANINGAR, TALKSHOW OCH KULTUR I UMEÅ

I samband med Nordens dag bjöd våra lokala avdelningar in till arrangemang på många olika platser. Föreningen Norden Sverige centralt bjöd in till firande på kulturhuset Väven i Umeå tillsammans med Föreningen Norden Västerbotten, Kvarkenrådet och Umeå Kommun. Programmet bestod av ett panelsamtal om framtidens gränsregioner och en talkshow med nordiska gäster.

CAFÉ NORDEN – EN AVSLAPPNAD TALKSHOW MED NORDISKA GÄSTER

Publiken i Umeå fick ta del av nordiska kulturinslag, samtal, poesi och sång under Café Norden. Gäster var Mikael Berglund, västerbottnisk författare nominerad till Sveriges Radios Romanpris 2023, Thomas Lundin, finlandssvensk skådespelare, artist och tv-personlighet och Andra Anna, scenpoet från Umeå som vann svenska mästerskapen i poetry slam 2019. Programledare var Fredrik Furu, verksamhetsledare för Föreningen Norden Västerbotten och artist. Evenemanget avslutades med en nordisk konsert med Fredrik Furu med band samt gästartisterna Malin Jonsen och Thomas Lundin.

SLÄPP AV NORDENBAROMETERN OCH DEBATTARTIKEL

Under november släpptes Nordenbarometern 2023, en opinionsundersökning med statistik om hur svenskar ser på Norden och nordiskt samarbete. Nordenbarometern 2023 visade att hela 90 procent tycker att det behövs mer samarbete inom Norden för att klara framtida utmaningar. Men unga är inte lika positiva till ett ökat nordiskt samarbete som äldre är.

– Ett ökat nordiskt samarbete är avgörande för att klara framtida utmaningar. Men vi behöver öppna upp och ge utrymme för unga att påverka och utveckla samarbetet, säger Josefin Carling generalsekreterare i Föreningen Norden.

Med avstamp i Nordenbarometern och inför Sveriges ordförandeskap i Nordiska ministerrådet 2024 skrev Josefin Carling på Altinget Debatt i november. Under rubriken ”Ta inte det nordiska samarbetet för givet” pekade hon på möjligheten att tillsammans lyfta fördelarna med nordiskt samarbete och involvera fler. ■

Uppmaning till den svenska regeringen inför ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet:

1. Satsa på unga
2. Involvera fler
3. Ta vara på Nordens innovationskraft

Ordföranden har ordet

UNDER FYRA ÅR, med start precis då nordiskt samarbete krackelerade framför våra ögon, har jag som ordförande haft möjlighet att vara en del av Föreningen Nordens utveckling. Vardagen i min hemstad Strömstad är formad nästan mitt på gränsen mellan Norge och Sverige, och jag har på alla sätt levt med nordiska perspektiv både i det privata och i de offentliga uppdrag jag haft förmånen att arbeta med.

De senaste årens utmaningar för nordiska gränsregioner har stärkt mig i övertygelsen att Föreningen Norden har en viktig roll att spela; för att fördjupa det nordiska samarbetet och att vara den lokala rösten som lyfter fram människors vardag. Föreningen Nordens medlemmar är aktiva pådrivare för att föra köksbordssamtalen och vardagslivet vidare till beslutsfattare.

Pandemiåren och dess effekter på samhället gick inte att förutspå. De präglar fortsatt samtal och samarbete mellan regeringar, inom Nordiska Rådet och inom Föreningen Nordens systerorganisationer. Inom Föreningen Norden i Sverige agerade medlemmar, lokalavdelningar och förbund för att finna nya former för medlemsmöten. Föreningen behövde mogna digitalt, och utvecklade nya digitala samtalstillfällen och överläggningar mellan förbundsstyrelse och lokala avdelningar, på ett sätt som tidigare inte funnits. Internkommunikation och medlemsdialog måste ständigt utvecklas i en medlemsstyrd förening, för

att kunna inkludera alla medlemmar.

När jag ska försöka summera min tid som ordförande i Föreningen Norden ser jag många spännande år med många tuffa beslut. Fullmäktige beslutade 2022 om ett antal strategiska mål med syfte att stärka

mellanfolkliga samtal, utveckla arenor för nordiska möten och söka nya grepp för att nå yngre generationer. Ett arbete som sträcker sig år framöver.

Nordjobb Sverige återfördes till förbundet i slutet av 2022 och Föreningen Norden tillfrågades om att ta över samordningsansvar för civilsamhällesnätverket Nordic Civ under 2023. Nordic Civ är ett initiativ från Nordiska ministerrådet för att stärka dialogen med civilsamhället.

Föreningen Norden har under mina år som ordförande avsatt ekonomiska

medel för att stimulera regional utveckling och lokala och regionala mellanfolkliga möten, utbyten och samarbeten. Vi har tagit initiativ för att finna nya nordiska arenor för samtal och dialog, och för att synliggöra och lyfta frågor som berör nordiska medborgare i deras vardag.

De senaste åren har det nordiska perspektivet åter tagit plats i de offentliga rummen. Parallellt med den utvecklingen har vi återbyggt förtroendet för föreningen som en viktig aktör inom nordiskt samarbete. Pandemiåren visade stora brister i det nordiska samarbetet. Brister som civilsamhället fick betala för. Föreningen Norden gavs dock möjlighet att flytta fram sina positioner och lyfta civilsamhällets röst till en mer relevant samarbetspartner. Denna återvunna roll har förbundet lagt stor möda på att vårda och utveckla, för att bredda påverkansmöjligheter lokalt såväl som nationellt och nordiskt. Det är ett arbete som tar tid, men det är först när omgivningen ger vikt åt verksamhetens innehåll som Föreningen Nordens röst blir legitim och kan påverka utvecklingen för nordisk samverkan och samarbete i Norden.

Demokratiskt arbete i det offentliga såväl som i civilsamhällets försorg har lika ansvar att förvalta gårdagen som att ta sig an framtiden. Föreningen Nordens bokslut 2023 ska även ses som ett avstamp framåt. Genom Föreningen Nor-

dens lokala avdelningar och aktiva förtroendevalda löper verksamheten tryggt vidare. Med lite tillbakablickande går det dock att avläsa att en hundraårig förening som Föreningen Norden fortsatt kommer att stå inför vägval och tuffa beslut för att fortsatt kunna vara en aktiv medlemsstyrd förening och en relevant part i samhällets utveckling. Den interna medvetenheten och omvärldsspaningen måste envist fortsätta för att Föreningen Norden med sin folkbildningstradition ska kunna stärka sin närvaro i de offentliga rummen. Särskilt när förändringar sker som kommer att påverka människors vardag i Sverige, Norden och världen i stort. ■

Åsa Torstensson
Ordföranden Föreningen Norden

FÖRENINGEN NORDENS STYRELSE 2023

Birgitta Englin, vice ordförande, Stockholm, **Sven-Olov Edvinsson**, Kasamark, Umeå, **Anette Mjöberg**, Lund, **Berit Öström**, Pajala, **Nils Ingmar Thorell**, Ronneby, **Ella Turta**, Helsingfors, **Pyry Niemi**, Bålsta, **Raymond Svensson**, Stockholm. Adjungerade: **Mats Lundborg**, **Linda Eikestam** och **Pamela Huskin**, ungdomsrepresentant.

**Ett öppet, demokratiskt,
samverkande och hållbart
Norden som utvecklas för
framtiden – av oss
tillsammans.**

Föreningen Nordens vision